Շ ԱԲԱԹ 25 ՅՈՒԼԻՍԻ 1881—№ 143

№ 143 - ՇԱԲԱԹ 25 ՅՈՒԼԻՍԻ 1881

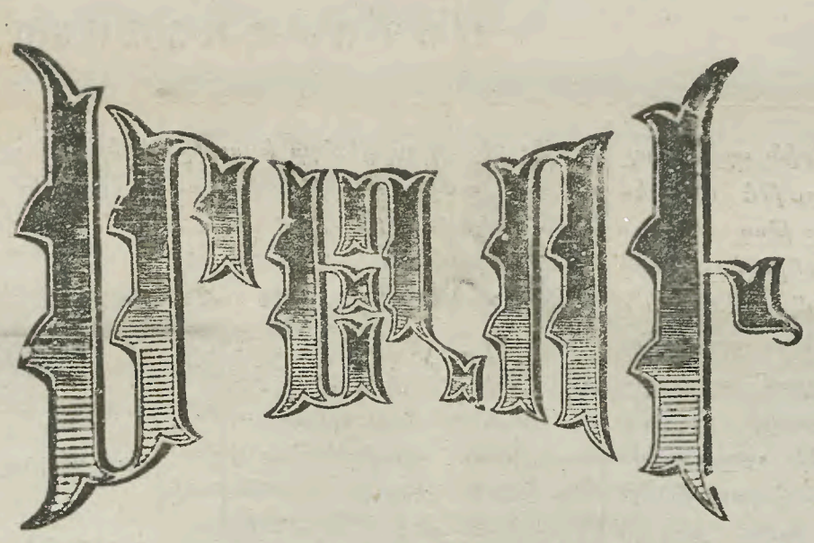

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿՍԱՆԵՒՕՐՕՐԴՏԱՐԻ

Հրատարակվում է ամեն օր բացի կիրակի եւ ազգ. տօներից.
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի.
Առանձին համարներով [illegible] 5 կոպ.

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի եւ ազգ. տօներից առաւօտեան 10—2 ժամը կէսօրից յետոյ.

Յօդուածները ուղղած եւ՛ յօդուածները եւ եւ՛ նամակները պէտք է պարզ գրուած լինեն պրեսի ստորագրութեամբ եւ յայտնի. խմբագրութիւնը կարող է փակել, ուղղել եւ կրճատել յօդուածները. խմբագրութիւնը իր վերայ չի առնում յետ ուղարկել յօդուածները եւ պահում է երեք ամիս վերնայ ցպահանջ.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են ամեն մի բառին 1½ կոպէկ.

Յայտարարութիւնները ընդունվում են խմբագրատունը եւ պ. Շահվերդեանի պահվիճնում.

Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն եւ օտար լեզուներով.

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ազգայի խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով. Въ редакцію газеты «Мегу Айастанъ», въ Тифлисъ, կամ Rédaction de «Meghou Haïastani» à Tiflis (Caucase).

ԵՂԲԱՐՔ Կ. ԵԻ Ս. ՊՕՊՈՎՆԵՐԻ Ա Ր Ե Ի Տ Ր Ա Կ Ա Ն Տ Ն Ի Ց

Մ Օ Ս Կ Վ Ա Յ Ո Ւ Մ.

Գրասենեակը կուղեհցկի կամրջի վերայ, Ն. Ս. Գօզովի տանը:

Պատիւ ունինք յայտնելու հասարակաց դիւանաբեհան, որ մեր Փիրմայի **ԹԷՅԻ** առեւտրի համար բաց արինք նորերում նոր խանութներ և հետեւեալ քաղաքներում:

ԽԱՐԿՈՎՈՒՄ—Պէտրովսկի փողոցի վերայ, սեպհական տան:
ԹԻՓԼԻՔՈՒՄ—Դօլգովնսկի պրօսպէկտի վերայ, Միրիմանեանի տան:
ՍԷՎԱՍՏՕՊՕԼՈՒՄ—Բօլշոյ-Մօրսկոյ փողոցի վերայ, Նօվէն վաճառականի տանը:

Ինչպէս այս, նոյնպէս և տաղաչուայ խանութները—**Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ, ՎԱՐՇԱՎԱՅՈՒՄ և ԿԻԵՎՈՒՄ**—թէյին, որ ուած է Փունտերի, կէս Փունտերի և քառորդ Փունտերի, ուղարկվում է մեր գլխաւոր պահեստի խանութից, որ գտնվում է Մօսկվայում, Կրասնօսէլսկի փողոցի վերայ, սեպհական տան:

2—30

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ.

«Մեղու Հայաստանի» լրագրին կարիքն է տարաշրջիլ վ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յուլիսի 1-ից մինչև միւս տարուայ յունվարի 1-ը: վճարն է 6 ռուբլի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.

Ազգային.—Ձանապարհորդութեան դժուարութիւններ. — Թղթակցութիւնք Ալէքսանդրօպոլից և Շամխուդայից.
Քաղաքական.—Լյմիածինը և նրա նշանակութիւնը.— Թիւրքիա.— Քաղաքական լուրեր.
Մեղուի հեռագիր.
Մանր լուրեր.
Յայտարարութիւններ.
Բանասիրական.—Մրէն.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՁԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Անձնական դործերի պատճառով հարկ եղաւ ինձ գնալ Երևան փոստով. թէ ինչ նեղութիւններ, ինչ չարչարանք է կրում ամեն մի փոստով դնացող ճանապարհորդ՝ այդ ամեն մէկը կը խոստովանի, եթէ գոնէ մի անգամ ճանապարհորդել է: Քանիցս անգամ ճանապարհորդել եմ և ամեն անգամ յուսահատութեան բարկացել եմ այդ կայարաններում անխղճօրէն ծառայողներից: Գնում ես փոստատէրերից թղթեր ուզելի, որ կայարաններում ինձ չը նեղացնեն և չը պահեն, բայց ո՞վ է նայում ոչ ով է յարգում այդ թղթերին: գնում էք իջնում մի կայարան, պահանջում էք որ սայլակ լծեն, նոքա ներսից ծիծաղում են, և դէպք չէ եղել որ հրամանը իսկոյն կատարեն. անպատճառ այս խօսքերը ամեն անդ կը լսէք. «ձի չը կայ, ամենքը դուրսն են», այն ինչ ձեզ յայտնի էր որ այն օրը դնացող եկող չէ եղել կամ քիչ են եղել: Այժմ որքան կամենաք բարկացէք, յուսահատութեան լինչ կարող էք անել այնպիսի տանչի կայարաններում պահանջում էք, որ ձեզ տան գանգատ դրելու տետրակ (жалобная книга), իսկոյն պատրաստում են, թէ դնեւ չունինք, չէ եկել կամ գրել վերջացրել են և վերջապէս, թէ չենք տալիս: Այսպիսով այն շորում 6 ժամ կը պահեն և որտեղ մի կարգին անեակ չէք գտնիլ, բացի մի քանի տղերից, բոլորն կամ առաստաղը քանդած կը լինի, կամ պատերը փլած, եթէ լինում է մի սենեակ այն էլ անմաքուր, ամիսներով աւելն երես չը տեսած, ճանճով և մճճակով լիքը: Այժմ երբ վերջապէս շատ խնդրելուց և աղաչելուց յետոյ լծում են կամենում էք ճանապարհավարձը տալ, եթէ դնում էք երեսը հոպի էք, ի հարկէ պէտք է 2 ձիու վարձ պահանջին, բայց ոչ անպատճառ 4 ձիու կ'առնեն. ինչ պէտք է արած, կամ պէտք է օրերով մնաք, կամ նոցա հարատահարութեան առաջ գլուխ խոնարհեցնէք և այս գժոխային տանջանքը կրկնվում է տանն կայարանում, նոյն անընդհատ կռիւը, նոյն անկարգութիւնը: Քանիցս անգամ նկատել եմ, որ ճանապարհորդները սափրած ճանապարհի դրկից կամ ձի են ջարդել կամ Ֆուրգոն: Մանաւանդ շատ նեղացնում են Պարսկաստանից եկած թուրքերին. ես ականատես եղայ, որ 4 թուրքի լցրին մի ահագին Ֆուրգոն, 4 ձի լծկցին և առան 8 ձիու վարձ:

Եթէ այսպիսի էժան, առատ ժամանակ, որ մեծամեծ օգուտներ են առանում փոստի կապալառուները, այդքան չարչարում, հարստահարում են, երևակայեցէք թէ այն թանգութեան ժամանակ ինչքա՜ն էին լինում:

Տէրութիւնից նշանակուած է, որ տարին մի կամ երկու անգամ վերատեսուչը (ревизоръ) պարտաւոր է գալու հսկելու, որ չը նեղացնեն ճանապարհորդներին. իմ ճանապարհորդութեան ժամանակ նոր էր եկել բայց ոչ է լսում, և կամ նա խիստ չէր հսկում:

Վերջապէս մենք խնդրում ենք փոստի կապալառուներից, որ մեծ ուշադրութիւն դարձնեն, հսկեն իրանց ատորադրեալներին, կարգ, կանոն պահպանեն, եթէ ոչ այսպէս շարունակելով անպատճառ փոստով գնացող այլ ևս չի լինիլ կամ շատ քիչ կը լինի, ինչպէս որ արդէն օրերնաները երեում են:

Վ.

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐՕՊՕԼ

15 յուլիսի

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

Գազէթաձի ազա: Մենք աթաղան բարեպատ յիմացիր ինք օր Էջմիածինն ալ, անոր քարն ալ, հողն ալ, ջուրն ալ միջն մարդն ալ տեղեն ու պարիսպը, հոյակապ եկեղեցիքը, աշտարակներն ու պալատները և այլն, որոնք և գերազանցեցին ժամանակակից բոլոր ճարտարապետական քանդարը և գիտութիւնը . . .

Ա-դ դարու նշանաւոր չինութիւններից մէկն էլ Մրէնն է իր գմբէթաւոր եկեղեցիով, կանոնաւոր բնակարաններով, պալատներով, բուրգերով, դարպասներով և այլն:

Մրէնը թագաւորների թագաւորաց գեղեցիկ ամարանոց կամ թերևս աշնանայն էր. դա գտանվում է Շիրակի գաւառումը, Անի մայրաքաղաքից դրեթէ 7—8 ժամի ճանապարհ հեռաւորութեամբ, նոյա արևմտա-հարաւային կողմում:

Մրէնը դրուած է մի լայնածաւալ դաշտի կենդրոնում. տարածութիւնը դարձել է 20 քառակուսի մղոն համարել: Երկու՝ արևելք և արևմտա-հարաւային կողմերում անդնդաձոր և ժայռախիտ ձորերն են, որոնց առաջինի միջից, ահագին չառաչիւնով անցնում է փրփրադէզ Ախուրեանը, իսկ երկրորդից Խընձկօնից ուխտի քաղցրահամ առուակը իր մեղմ պղպջակներով, որ թափվում է Ախուրեանի ծոցը: Հեռուից հսկայական դիրքով նստած՝ երևում է Հայաստանի ալեզարդ թագուհին—Մասիսը իր ձիւնապատ գագաթով:

Դաշտի գրեթէ կենդրոնում դրուած է գիւղը իր սիրալի չինութեանց կիսաւեր մնացորդներով, բնակարանների քայքայուած որմերով և ամայացած ու անապատացած այգիների կիսակործան չըքջապատներով, որոց մէջ տեղում հրաչակերտ եկեղեցին իբրև մի այրի՝ զրկուած իր բոլոր սքանչանքներից, կարծես, տրտնուզ աչքերին յիշելով մեծ և փառաւոր անցեալը՝ ողբում է ազխտալի ներկան . . .

Այդ սրբութեան դեղեցկաչէն տաճարը՝ որ կառուցել է Գաւիթ Սահակունին 614 թուականում, կամոզիկ եկեղեցի անունով, իր զմայլեցուցիչ ճարտարապետութեամբ, սքանչելի փորագործներով, քանդակներով ու մանուածքներով մասամբ պահպանում է Ցնկոզի եկեղեցին կամ, ըստ մեծի մասին, Տաչարի մենաստանը:

Արևմտեան որմը մի քանի արշին բարձրութեամբ թաղուած է հողի և քարի չեղջերի մէջ, որտեղից և գտանվում է եկեղեցու առաջին մուտքը. այս դուռը քառակուսի ղիրք ունի. անցքը կամ, ինչպէս սովորաբար ասում են, ճակատը զարդարուած է գրեթէ մէկ արշինաչափ բարձրութեամբ 5 հատ ուռուցիկ արձաններով, որոնցից մէջ տեղն երեքը պատկերացնում են 3 աւետարանիչներին, որոնք բռնած ունեն Աստուծոյ խօսքերը, իսկ երկու, աջ և ձախ կողմերի արձանները թերևս հրեշտակներ լինեն, որոնք մատնանիշ լինելով դէպի փրկչի աչակերտները՝ պատուիրում են հնազանդութիւն Աստուծոյ խօսքերին: Սոցա բարձրը, կիսաքանդ կամարի ներքև չինուած են երկու աւելի մեծ և բարձր արձաններ. դոքա թևաւոնի պէս թևեր ունեն. աջ ձեռքերը կուրծքերին դրած, որ հպատակութեան և խոնարհութեան յատկանիշն է, թերևս աղօթում են եկեղեցականների համար և պահպանում են նոցա: Ինչպէս ասացինք, այս երկու հրեշտակների բարձրով անցնում է դուռն կիսաւերտր չրջանակը նեղ և սրանկիւն շերտերով, որի վերայ քանդակուած կայ խաղողի լայն տերևներ ուռուցիկ ոզկոյզներով:

Այս մուտքի հիւսիսային և հարաւային կողմերում դրուած են մի-մի հատ նեղ և երկար պատուհաններ, որոնցից հիւսիսայինի բարձրը քանդակուած կայ մի չարք գեղեցկահիւս խաչարձանների, իսկ դոցա բարձրը մի ուրիշ խաչարձան քառակուսի ղիրքով և գեղեցիկ քանդակներով: Հարաւային պատուհանի բարձրից անցնում է քանդակագործ կամարը, որի ձախ կողմում դրուած են 3 կարգ, թիւով 11 հատ, խաչարձաններ:

Դուռն բարձրը, եկեղեցու ուղիղ կենդրոնում, գտանվում է մի ուրիշ աւելի մեծ և երկար պատուհան կիսաքոլոր—քանդակագործ կամարով: Որմի բոլոր կատարներովը անցնում է քանդակագործ գառնիզը, որը անգութ մարդիկների և մասամբ բնութեան հարուածներից տեղ տեղ մաշուել և կործանուել է:

Այս պատի երկարութիւնը 30 արշին է: Հիւսիսային որմը փոքր ինչ նմանում է այս պատին, ունի 4 պատուհաններ և 1 դուռը. պատուհաններից մէկը գտանվում դուռն բարձրում, որ քանդակագործ չրջանակով խաչաձև դիրք ունի. դոքա բարձրը դրուած է մեծ և երկար պատուհանը քանդակագործ լայն չրջանակով. մնացեալ երկու պատուհանները դրուած են խաչաձև լուսամուտի մէջ և ձախ կողմերում: Այս կողմից մուտքը նոյնպէս քառակուսի է, որի ճակատին դրօշմուած կան, գրեթէ 1 ար-

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՊՈՍՏԱՐԱՆ

Հրատարակչատուն Ս. Պատկանեան։

13 յուլիսի

(Փետրոս «Ազատամարտ» թանգարանի ձեռագրատան)

ՊՈՍՏԱՐԱՆ

Ս. Պատկանեան

Ի՞նչ է պոստարանը։ Ինչո՞ւ է այդ անունը կրում։ Ինչո՞ւ համար է նա հաստատված։ Ինչո՞ւ համար է նա պետք։ Ինչո՞ւ համար է նա օգտակար։ Ինչո՞ւ համար է նա անհրաժեշտ։ Ինչո՞ւ համար է նա սիրելի։ Ինչո՞ւ համար է նա ատելի։ Ինչո՞ւ համար է նա ծանր։ Ինչո՞ւ համար է նա թեթև։ Ինչո՞ւ համար է նա ուրախություն։ Ինչո՞ւ համար է նա տխրություն։ Ինչո՞ւ համար է նա ցավ։ Ինչո՞ւ համար է նա հիվանդություն։ Ինչո՞ւ համար է նա մահ։ Ինչո՞ւ համար է նա կյանք։ Ինչո՞ւ համար է նա ամեն ինչ։ Ինչո՞ւ համար է նա ոչինչ։

Պոստարանը մի փոքրիկ սենյակ է, որի մեջ կան մի քանի դարակներ, մի սեղան, մի աթոռ, մի մոմակալ, մի գրիչ, մի թանաքաման, մի թուղթ, մի մատիտ, մի ջրաման, մի սրբիչ, մի օճառ, մի սանր, մի հայելի, մի լամպա, մի գիրք, մի թերթ, մի նամակ, մի փաթեթ, մի տուփ, մի տոպրակ, մի պարկ, մի տոպրակ, մի պարկ, մի տոպրակ, մի պարկ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՉԻ ՄԱՀԱՑԱԾ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ»
(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆ)
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ Ա. ՎԱՀԱՆԵԱՆ
ՀԱՍՑԵ՝ ՓԱՐԻԶ, 23-ՐԴ ՇՐՋԱՆ, Rue de Tocqueville
ՀԵՌԱԽՕՍ՝ Wagram 23-50
ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՇԻՎ՝ 2710 50
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐ՝ 219 50
Լ. ՕՂՈՆՈՎ՝ 25 65
ՄԵԿ ՏԱՐՎԱՆ՝ 92 —
» » 3-ՐԴ » 91 75
» » 2-ՐԴ » 91 87
ՆԱԽ. ՏԱՐԻ՝ 1-ԻՆ » 94 37
— — 4-ՐԴ » 94 75
— — 3-ՐԴ » 94 50
— — 2-ՐԴ » 95 50
ՆԱԽ. ՏԱՐԻՆ 1-ԻՆ » 93-ԻՆ ՀԱՄԱՐ
ՄՈՒՏՔԸ ԿԱՏԱՐՎԱԾ Է ՄԱՐՏԻ 1-ԻՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ»
(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆ)
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ Ա. ՎԱՀԱՆԵԱՆ
ՀԱՍՑԵ՝ ՓԱՐԻԶ, 23-ՐԴ ՇՐՋԱՆ, Rue de Tocqueville
ՀԵՌԱԽՕՍ՝ Wagram 23-50
ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՇԻՎ՝ 2710 50
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ԱՅԼ ՏԵՂԵՐ՝ 219 50
Լ. ՕՂՈՆՈՎ՝ 25 65
ՄԵԿ ՏԱՐՎԱՆ՝ 92 —
» » 3-ՐԴ » 91 75
» » 2-ՐԴ » 91 87
ՆԱԽ. ՏԱՐԻ՝ 1-ԻՆ » 94 37
— — 4-ՐԴ » 94 75
— — 3-ՐԴ » 94 50
— — 2-ՐԴ » 95 50
ՆԱԽ. ՏԱՐԻՆ 1-ԻՆ » 93-ԻՆ ՀԱՄԱՐ
ՄՈՒՏՔԸ ԿԱՏԱՐՎԱԾ Է ՄԱՐՏԻ 1-ԻՆ

ՅԱՋՈՂ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, 23-ԻՆ ՀԱՐԿ

(ՅԱՏՈՒԿ ՂԱՒՈՒԹԵՒՆՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԸ ԳՈՒՄԱՐԵԼ ԱՆՈՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՉԻ ՄԱՀԱՑԱԾ Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻՆ ՅԱՋՈՂ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ ՏԱԼՈՒ ԱՌԹԻՒ

Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ա. Փափազեան ծնած է 1857 թուականին Պոլիս։ Ան ուսում ստացած է Պոլսոյ Ներսիսեան վարժարանին մէջ։ Ուսումը աւարտելէ ետք ան զբաղած է տարբեր գործերով։ Ան եղած է նաեւ ուսուցիչ։ Ան ունի նաեւ գրական գործունէութիւն։ Ան գրած է բազմաթիւ յօդուածներ, որոնք տպուած են տարբեր պարբերականներու մէջ։ Ան հրատարակած է նաեւ գիրքեր։ Ան մահացած է 1931 թուականին Փարիզ։

Ա. Փափազեան ծնած է 1857 թուականին Պոլիս։ Ան ուսում ստացած է Պոլսոյ Ներսիսեան վարժարանին մէջ։ Ուսումը աւարտելէ ետք ան զբաղած է տարբեր գործերով։ Ան եղած է նաեւ ուսուցիչ։ Ան ունի նաեւ գրական գործունէութիւն։ Ան գրած է բազմաթիւ յօդուածներ, որոնք տպուած են տարբեր պարբերականներու մէջ։ Ան հրատարակած է նաեւ գիրքեր։ Ան մահացած է 1931 թուականին Փարիզ։

Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, 23-ԻՆ ՀԱՐԿ

թէ որքան նախապաշարմունքը և երկիւղը կարող են ազդել մարդու վերայ և չատ տխուր հետեանքների հասցնել նրան։—Սղնախում մի մարդ սովորութիւն ունէր պահելու չերամի բոժոժներ. մի քանի ժամանակից արդէն մի կատու սովորութիւն էր արել չարունակ չերամի որդեր գողանալ և ուտել։ Այս մարդը յուսահատուած ամեն միջոց գործ է դնում և բռնում է կատուին, գլխիվեր կախ է անում ծառից և ամբողջ օրը կատաղած ծեծում. Այդ մարդու կինը և օտարները աչխատում են համոզել այդ մարդուն, որ թողնի կատուին և չ'սպանի այդպիսի չարչարանքներով, մանաւանդ որ մեր հասարակ ժողովրդի մէջ տարածուած է, որ կատու սպանելը մահացու մեղք է, և այդ մեղքը քաւելու համար սպանողը պէտք է եօթ եկեղեցի չինի, որ մեղքից ազատուի։ Մարդը անտարբեր է մնում նրանց խնդրվքներին և երկար ժամանակ չարչարելուց յետ սպանում է։ Անց է կենում երեք ամիս և կինը ծնում է մի տղայ, որի ականջները, բերանը և քիթը կատուի են նման, բերանի տեղ մի փոքրիկ ծակ է եղել, որի մէջ կերակուր էին ածում և այդպիսով նրա թշուառ կեանքը մի քանի չարաթ երկարում, որից յետոյ մեռնում է երեխան։ Ժողովրդի մէջ ի հարկէ այսպէս դատեցին, թէ այդ կատուին սպանելու մեղքն է։ իսկ այսպիսի դէպքերից յետ ժողովրդին հսկացնել, որ նրա կարծիքը կատու սպանելու մասին նախապաշարմունք է, իսկ կնոջ կատուի ականջներով որդի ծնելը պատահմունք—բոլորովին անհնարին է։

***

ՋԱՒԱԹԱԼԻՑ մեզ գրում են.— Ցեղոյս ժողովուրդը բոլորովին անտարբեր է դէպի ուսումնարանը. չէ պատահում, որ յաճախեն ուսումնարան, մինչև անգամ քննութեանն էլ չ'հկաւ ոչոք, չը նայելով որ անցեալ տարի բաւականին եկան. միայն գալիս էին մի քանի օտար աշակերտներ։ Հոգաբարձուներից միայն տեղիս քահանան է, որ այցելում էր ուսումնարանին։

—Ցեղոյս երիտասարդութիւնն էլ փոխանակ բարի գործերով զբաղուելու սովորաբար կէսօրից յետոյ նարդի խաղալով, և երեկոյեան էլ մինչև տասն և երկու ժամը թուղթ խաղալով է անցկացնում ժամանակը.

***

ՂԶԼԱՐԻՑ մեզ հաղորդում են.— Գիւղաւոր աստղի երեւալը երկինքում մեծ ան ու սարսափ տարածեց ժողովրդի հասարակ դասակարգի վերայ, այնպէս որ նոցանից չատերը հաւատացած են, որ չուտով ջրհեղեղ պիտի լինի և հետեւապէս աշխարհի վերջ։ Այս վերոյիշեալ լուրը լսելով մի երեխայ հայ կնոջից, իսկոյն երկիւղից սաստիկ տկարացել է։

***

Նոյն տեղից հաղորդում են.— Յուլիսի 8-ին կասպից ծովում չոգենաւի գնացքի ժամանակ ջրահեղձ է եղել մի մահմէդական երիտասարդ, որ վայր է ընկել բարժից ջուր հանելու ժամանակ։ Նորան կամեցել է հետեւել նորա անդրանիկ եղբայրը, բայց իսկոյն բռնել են, իսկ ջրահեղձին չեն գտել, բացի նորա գլխարկից, չը նայելով չոգենաւի հրամանատարի չորս ժամեայ խուզարկութիւններին։

— Աստրախան թեմի առաջնորդ Գէորգ վ. Հայրապետեանը ուղեւորեցաւ դէպի Մոզդոք։

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԷՕՆԵԱՆՑ։
Հրատարակիչ Հ. ԷՆՖԻԱՃԵԱՆՑ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գ ո ւ ր ս ե կ ա ն մ ա մ ո ւ լ ի տ ա կ ի ց

Հրատարակութեամբ Ջաք. Գրիգորեանցի «ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԻ» և վաճառվում են.

1) Ծ ե ր ե ն ց ի «Թհոդորոս Ռշտունիս», գինն է . . . 1 ռ. — կ.
2) — — «Թորոս Լմւանիս», երիր. տպագրութիւն . 1 ,, — ,,
3) — — «երիտունք թ. պարուս». . . . . 1 ,, — ,,
4) Գ ա մ ա ռ-ք ա թ ի պ ա «Մանկակ. ոտանաւ. և երգեր». — ,, 20 ,,
5) «Ի խ ւ ր ա զ ո ւ ն ք՝ Հայի, Արամ և Վահագն» . . — ,, 30 ,,

Վաճառվում են և հետևեալ նոր հրատարակութիւնները.

1) «Սոխակ Հայաստանի», հատոր ա. գինն է., . . . 1 ռ. — կ.
2) Բ ա ֆ ֆ ի «Գաւիթ-բէկ» առաջին հատոր . . . 1 ,, 50 ,,
3) — — «Խնէնթը» . . . . . 1 ,, 20 ,,
4) Ա յ վ ա զ ե ա ն ց Գ. արքեպ. «Պատմութիւն խալխալեան ուսումնարանի» . . . . . 2 ,, — ,,
5) «Տնային բժշկական մարմնամարզութիւն» . . . — ,, 40 ,,
6) Քիշմիշեան, «Բուսաբանութիւն համառօտ» . . . — ,, 30 ,,
7) Կոստանեանց, «Դրաբառ բայերի խոնարհումը» . . — ,, 25 ,,
8) Ա թ ա ն ա ս ե ա ն ց, «Երևանի նահանգի բուսաբանութ.» — ,, 50 ,,
9) Ն. Ֆ. Ղ. «Թօռակցութիւն օրիորդաց մէջ» . . . — ,, 10 ,,
10) Մ օ ր ն ս տ ա վ ի «Մարդուս բարոյական զարգացումը» . — ,, 30 ,,

6—20

Յանկանալով հրատարակել «Горе отъ Ума» կոմէդիայի հայերէն թարգմանութիւնը «ԽԵԼՔԻՑ ՊԱՏՈՒՀԱՍ» վերնագրած՝ դիմում եմ ընթերցասէր հայ հասարակութեան օժանդակել ինձ բաժանորդագրութեամբ տպագրութեան անցկացնելու համար։ Բաժանորդագրութեան գինը իւրաքանչիւր մի օրինակի համար նշանակած եմ մի ռուբլի։ Յուսով եմ, որ մերայինք չեն պառնալ իւրեանց օժանդակութիւնը ցուցանելուց այսպիսի մի յայտնի բեմական գրուածք ունենալու համար մեր գրականութեան մէջ։ Յանկացողք կարող են դիմել «Մեղուի» խմբագրատան։

Կ. Տէր-Ասատուրեան.

ՄՈՎՍԷՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆՑ ԻՒ ԸՆԿ.
ՆՈՐ ՏՊԱՐԱՆԸ

Տեղափոխուեցաւ աւելի յարմար տեղ, այն է Տրօխլի փողոցի վերայ № 11, Նամակատան (փոստին) հիւս կողմ փողոցում։ Ընդունվում է ամեն տեսակ պատուէրներ։

Ցառաջիկայ ուսումնական տարուայ համար ԵՐԵՒԱՆԱՑ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐԱՆՈՑԻՆ հարկաւոր են ՈՒՍՈՑԻՉՆԵՐ Հայոց, Դաղլերէն լեզուների, գծագրութեան, տօմարագիտութեան, Ռուսաց վարչչարդրութեան, Ռուսաց պատմութեան և Ռուսաստանի աշխարհագրութեան համար։ և մի ուսուցիչ տղայոց Ծխական դպրոցի։ Ամեն մի ուսուցիչ պարտաւոր է ունենալ շաբաթական 24 դաս։ Յանկացողները իմանալ բարեհաճին իւրեանց պայմանները և ուսման վկայականները առաջարկել նոյն դպրոցի վարչութեան։

Անդամ Հոգաբարձութեան
Վ. Ղուկաս Եպիսկ. Նալբանդեան

Վիմագրութեամբ լոյս տեսաւ և վաճառվում է առ այժմ Ադրբեջանի պատարագամատոյցում Կարապետ Յովհաննէսեանցի աշխատասիրած 2-րդ տպագրութիւնը, որ պարունակում է ԽՆԴԿՕՆԻՑ մեծատառերի հետ, ՇԻՒԱԿԻ ՄԻ ՆՇԱՆԱԻՈՐ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆ տեսարանները, որոնք հրատարակուած չեն եղել տակաւին ոչ յուսանկար և ոչ էլ վմանիայ պատկերներով։ Գինն է 1 ռուբլի։ Կարելի է ստանալ հետեւեալ հասցեով՝

Въ гор. Александрополѣ, Карапету Хачатурянцу Аганджаніанцъ.

«ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ»։

Դուրս եկաւ մամուլի տակից և ծախվում է Թիֆլիզի բոլոր գրավաճառների մօտ «Ո բ ի ն զ ո ն ի պ ա տ մ ո ւ թ ի ւ ն ը», Թարգմանութիւն Գիւտ քահանայի Ագաննեանց. գինն է 60 կոպէկ։

—

Արդէն Մօսկվայում դուրս եկամամուլի տակից նոյն ընկերութեան հրատարակութեամբ և շուտով կը ստացուի ԳԱՄԱՌ - ՔԱԹԻՊԱՑԻ ԲՈՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆՑ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆ հեղինակի պատկերով։

Գինը լինելու է 50 կոպէկ։

Նոյն վաճառակէտ 1 ռ. 20 կոպ.։

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ-ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐԱՆՈՑԻ հոգաբարձութիւնը յայտնելով V և VI ԴԱՍԱՏԱՆՑ նախկին ուսումնարան ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ, թէ առաջիկայ սեպտեմբերից բացվում է VII դասատունը ուսուցչութեամբ մանկավարժ պ. Ս. ՈՍԲԵԼԻ ԲԱՀԱԹՐԵԱՆ, հրաւիրում է նոցանից ցանկացողներին առանց հարցաքննութեան մտնելու VII-դ ասատունը ուսանելու, ուր ուսման ընթացքը աւարտողը կ'ըստանայ մրցանագիր։

Ցանկացողները իրանց յօժարութիւնը կարող են յայտնել մինչև առաջիկայ օգոստոսի 25-ն պ. տեսչին դարանոցիս գրաւոր կամ բերանացի։

Հոգաբարձու Գ. Ղորղանեանց.

«ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ» անցեալ տարուայ անդամները և ցանկացողները անդամ դառնալու կարող են դիմել ընկերութեան գանձապահ պ. Սովսէս Թաւադեանին, թիֆլիսի առևտրական բանկ անդամակցականվճարը հատուցանելու և տոմսակ ստանալու։

Կ. պօլսեցի ԱՆՏՕՆ ՓԻՐՈՄԵԱՆՑ ցանկանում է ունենալ դասեր ընտանիքներում Ֆրանսական և Հայ լեզուներից։ Ցանկացողք կարող են դիմել խմբագրութեանս, յիշեալ երիտասարդի հասցէն իմանալու համար։ Նա պատրաստ է և դուրս երթալ, եթէ պայմանները ձեռնտու կը լինին։ Կարող է նոյնպէս և առևտրական հաշուատար լինել և թղթակից նոյն լեզուներով։

ՍԻՄՓԵՐՈՊՕԼԻ ՀԱՅՈՑ ԾԻԱԿԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ԴՊՐՈՑԻ համար հարկաւոր է մի ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻՉ, որ ծանօթ լինելով մանկավարժական նոր ձևերի հետ, կարենայ ուսուցանել Հայոց լեզու երկու նախակրթարաններում, Հայոց պատմութիւն առաջին և երկրորդ դասատանների մէջ։ Պայմանների մասին կարելի է տեղեկանալ «Մեղու Հայաստանի» լրագրի խմբագրի մօտ։

Խնդրում եմ վրաստանի եւ իմերէթի թեմի ազգային հոգևոր ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՆԵՐԻ վարչութիւններին մինչև առաջիկայ օգոստոսի 1-ը հաղորդել ինձ, եթէ ունին որ և իցէ առարկայից ուսուցչի կարօտութիւն. իսկ այն անձանց, որոնք ցանկանում են ծառայել յիշեալ ուսումնարաններում հրաւիրում եմ վաղօրօք յայտնել ինձ իրանց ցանկութիւնը բերանացի կամ գրաւոր։

Թեմական վերատեսուչ Գ. Բարխուդարեանց։

Խնդրում եմ այն ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻՑ, որոնք կը ցանկան առաջիկայ սեպտեմբերից մ ա ն կ ա վ ա ր ժ ո ւ թ ի ւ ն անել ԵՐԵՒԱՆԻ և ԱԱՌՍԻ վճռակներում, բարհաճին յայտնել ինձ իւրեանց պայմանները և դասախօսութեան առարկաները։ Հասցէս՝ վաղարշապատ։

Պաշտօնակատար Թեմական վերատեսչի՝

Պ. Պռօշեանց.

Խնդրում եմ ԵՐԵՒԱՆԻ և ԿԱՐՍԻ վճռակների դպրոցական հոգաբարձութիւնների առաջիկայ սեպտեմբերից հարկաւոր եղած ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ համար դիմել ինձ, յայտնելով մանրամասնօրէն իւրեանց պայմանները, վճարելիք ռոճկի քանակութիւնը, աւանդելիք առարկայքը, դասերի որքանութիւնը և այլն։

Պաշտ. Թեմական վերատեսչի՝

Պ. Պռօշեանց.

ԾԱԽՎՈՒՄ Է

Արդիւնաբեր ՏՈՒՆ, կոշիկակի շինութիւններով, որոնց գնանի տարածութիւնն է 225 քառ. սաժէն փոքրիկ պարտէզով բակում, գրաւէ դրած պրիկազում։

Գինն է 4000 ռուբլի։

Նովո-տարսիկսկէ Պռօսպեկտէ № 12/13 Հարցնել Շահվերդովի կոնտորում։

ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ ԴՕԿՏՕՐ Ի. Ա. ՎԱԼՏԷՐ

Ի՛ր մեծ իշխան զօրքերի հրամանատարի կարգադրութեամբ նշանակված էր Դունայի վրայ գործող զօրքերի առաջնային հիւանդութիւնների խորհրդատու և երկու պատուաւոր դիպլոմներ է ստացել, հասաւ Թիֆլիզ և ընդունում եմ հիւանդներին արհեստական ատամներ դնելու համար առանց բրուժինների, որոնց անյարմար եմ գտնում, որովհետև նրանք խանգարում են կերակրի ծամելուն։ Իմ գործ ածած ձևը մինչև այժմ ատամնաբոյժեր Ռուսաստանի քաղաքների միայն Ս. Պետերբուրգի և Մոսկվայի մէջ են գործ ածել։ Իսկ գաւառական քաղաքներում նոցա յայտնի չէ։ Խորհուրդ չեմ տալիս կեռևոր ատամներ գործ դնել, որովհետև կերակրը փոքր առ փոքր կարում են ատամները և այդ իրողութիւնը երբէք նկատել են արհեստական ատամներ գործ ածողները։ Խորհուրդ եմ տալիս ատամները չը հանել, որովհետև մի ատամի հանելը միւսների վրայ վատ աղդեցութիւն է գործում։ Ուրիշն պէտք է լաւ համարել ատամների լցնել ոսկով, էմալով և այլն։ Նոր հնարած միջոց ունիմ որ պահպանում է ատամները փչանալուց և ցաւից, հաւանութիւն է գտել բժշկական ընկերութիւնից նոր հնարած արհեստական ատամների և ատամները լցնելու ձևերը կարելի է տեսնել իմ գրասենեակի մէջ։

Ընդունում եմ հիւանդներին առաւօտեան 10 ժամից մինչև 6 ժ.։ Բնակարանս գտնվում է Շիօևվի շինութիւնում, որտեղ է գտնվում վեսալիի Ֆօտոգրաֆիան, Միրզօևվի տան մէջ, որտեղ էր պատկերների վիտրինան, մուտքն է Դօլգովինսկի պրօսպեկտից։

3—5

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԻԳՈՐԻ ՎԱՐԶԵԼԵԱՆ։

Ընդունուած է իբրև ձեռնարկ ներթեանան ազգային հոգևոր դպրանոցում և բոլոր վրաստանի և իմերէթի թեմի միջնակարգ ուսումնարաններում։

Գինն է 70 կոպէկ։

Ուսուցիչները և շատ օրինակ գնողները ստանում են զիջումն 20%։

Ցանկացողները կարող են դիմել կամ ուղղակի հեղինակին.—Тифлисъ. Армянская духовная семинарія, Григорію Солмооновичу Вардзелляну, կամ կենդրոնական գրավաճառանոց, ուր պահեստն է այդ գրքի։

Վիճակայն կօնսիստօրիայն հայոց ՎՐԱՍՏԱՆԻ և ԻՄԷՐԷԹԻ խնդրում է ծխական և ժամատուր ժողովրդականներին ՏԱՓԻ ԹԱՂԻ ՍՈՒՐԲ ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ներկայ յուլիս ամսոյ 29-ին երեկոյեան 7 ժամին հնորհ բերել հայոց ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆՆ երկրորդ անգամ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԵԼՈՒ մի ամենակարևոր գործի մասին, որ վերաբերում է նոյն սուրբ Գէորգ եկեղեցուն։

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ ТИФЛИСЪ 25-го іюля 1881 г. Типографія Амб. Эйнаджанцъ и К. Տուն բժշկապետ Մ. Ռոտինեանց.